

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF**

Seduta tat-12 ta' Dicembru, 2007

Citazzjoni Numru. 182/2000/1

REGISTRATUR TAL-QRATI

VS

Adrian **GRIMA** f'ismu proprju u għan-nom u in
rappreżentanza ta' ***Bristow Potteries Limited***

Il-Qorti:

Reġgħet rat l-Att taċ-Citazzjoni mressaq fl-1 ta' Frar, 2000, li bih u għar-raġunijiet hemm imfissrin, l-attur talab li l-Qorti ssib lill-imħarrek *proprio* u *nomine* ħati ta' disprezz għall-awtorita' tagħha u tikkundannah għall-pwieni preskritti;

Rat in-Nota mressqa fit-22 ta' Frar, 2000, li biha l-imħarrek Adrian Grima f'ismu proprju laqa' għall-azzjoni attriċi billi qal li lkawża ma messhiex tressqet kontrih fil-kwalita' tiegħu personali, billi kull negozju li huwa għamel sar f'isem il-kumpannija mħarrka, bħala wieħed mid-diretturi

Kopja Informali ta' Sentenza

tagħha u azzjonist fiha. Għalhekk talab li jinħeles milli jibqa' fil-kawża;

Rat in-Nota mressqa fit-22 ta' Frar, 2000, li biha l-kumpanija mħarrka Bristow Potteries Limited laqgħet għall-azzjoni attriċi billi qalet li l-azzjoni ma tistax iżżomm għaliex l-attur ma qalx taħt liema artikolu tal-liġi kien qiegħed iressaq it-talbiet tiegħu. Laqgħet ukoll billi qalet li, bla ħsara għal dak li ngħad qabel, il-pretensjonijiet attriċi m'humieq mistħoqqa għaliex hija qatt ma offriet għall-bejgħ, biegħet jew qassmet ingravajjet bħal dawk milqutin mill-Mandat ta' Inibizzjoni maħruġ kontriha;

Rat is-sentenza tagħha tal-25 ta' Settembru, 2003¹, li biha u għar-raġunijiet hemm imfissrin, ċaħdet l-ewwel eċċezzjoni tal-kumpanija mħarrka u ordnat li l-kawża tkompli tinstema';

Semgħet ix-xhieda mressqin mill-partijiet;

Semgħet it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet dwar l-ewwel eċċezzjoni mqanqla mill-kumpanija mħarrka;
Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat id-Degriet tagħha tas-6 ta' April, 2006 li bih ħalliet il-kawża għas-sentenza;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni għal disprezz. L-attur, wara ordni li ngħata mill-Qorti (diversament presjeduta) b'Degriet tal-15 ta' Novembru, 1999², qiegħed jixli lill-imħarrkin b'għamil li jikkostitwixxi disprezz lejn l-awtorita' tal-Qorti. Dan jikkonsisti filli huwa jallega li l-imħarrkin baqgħu jagħmlu affarijiet li kienu ġew miżmuma milli jwettqu bis-saħħa ta' Mandat ta' Inibizzjoni maħruġ kontra tagħhom fis-26 t'Ottubru, 1999³, fuq talba tal-kumpanija D and M Enterprises Limited;

¹ Paġġ. 69 sa 80 tal-proċess

² Paġ. 15 tal-proċess

³ Inib. Nru. 4364/99, Dok "X1", f'paġġ. 5 sa 10 tal-proċess

Illi għal din l-azzjoni, l-imħarrek Adrian Grima laqa' billi qal li jmissu jinheles milli jibqa' fil-kawża għaliex kull negozju li jagħmel isir permezz tal-kumpannija mħarrka, li tagħha huwa wieħed mid-diretturi u azzjonist; filwaqt li l-kumpannija mħarrka laqgħet billi, fil-mertu, ċaħdet li hija għamlet xi ħaġa li biha kisret l-ordni mpost fuqha bil-Mandat, u wkoll billi, b'mod preliminari, tgħid li l-azzjoni attriċi ma tiswiex għaliex ma ssemmiex taħt liema artikolu tal-Kodiċi tal-Proċedura kienet qegħda titressaq il-kawża miftuħa kontriha;

Illi b'sentenza preliminari li ngħatat f'Settembru tal-2003, l-ewwel eċċezzjoni preliminari ma ntlagħgetx;

Illi mill-fatti li joħorġu mill-atti tal-kawża jirriżulta li D and M Enterprises Limited kienet talbet il-ħruġ ta' Mandat ta' Inibizzjoni fil-konfront kemm ta' Adrian Grima u kif ukoll tal-kumpannija Bristow Potteries Limited, dwar bejgħ ta' ingravajjet li jixbhu dawk tagħha, b'liema bejgħ seħqet li l-intimati kienu qegħdin jiksru d-drittijiet tal-awtur li hija ilha tgawdi għal għadd ta' snin fuq id-disinji tagħhom. Adrian Grima huwa azzjonist⁴ u kif ukoll wieħed mid-diretturi tal-kumpannija mħarrka sa mill-1973⁵;

Illi t-talba ta' D and M Enterprises intlaqgħet provviżorjament fis-6 t'Ottubru, 1999, dak inhar li nħareġ ir-rikors u dak inhar li l-intimati (mħarrkin f'din il-kawża) ġew notifikati bih, u b'mod definittiv fis-26 t'Ottubru, 1999. Wara l-ħruġ tal-Mandat, D and M Enterprises Limited fetħet kawża kontra l-imħarrkin⁶. Fil-5 ta' Novembru, 1999, B and M Enterprises Limited ressqet rikors⁷ fejn talbet li jittieħdu proċeduri għal disprezz tal-Qorti min-naħa tal-imħarrkin billi dawn baqgħu ibiegħu l-ingravajjet bi ksur tal-ordni mogħti fil-Mandat. Fil-11 ta' Novembru, 1999⁸, l-intimati ressqu Twegiba li fiha ċaħdu li għamlu xiħaġa bi ksur tal-Mandat. Fil-15 ta' Novembru, 1999, ingħata d-Degriet li bih l-attur tal-lum ġie ordnat jibda proċeduri

⁴ Dok "CB1", f'paġ. 98 tal-proċess

⁵ Dok "CB2", f'paġ. 92 tal-proċess

⁶ Ċitazz. Nru. 2197/99GV maqtugħa b'sentenza tal-31.1.2001 li saret ġudikat

⁷ Dok "X2", f'paġ. 11 tal-proċess

⁸ Paġ. 14 tal-proċess

kontra l-imħarrkin għad-disprezz. Il-kawża nfetħet fl-1 ta' Frar, 2000;

Illi l-Qorti tgħaddi biex tagħmel il-konsiderazzjonijiet ta' natura legali marbutin mal-każ. Dawn iduru l-aktar mal-kwestjoni tas-sehem li kull waħda mill-partijiet imħarrkin seta' kellhom fl-għamil li wassal għall-ftuħ ta' din il-kawża u kif ukoll mal-aspett tal-fehma jew intenzjoni li l-imsemmija mħarrkin seta' kellhom dwar l-ordni mogħti mill-Qorti fil-Mandat;

Illi l-proċedura għal disprezz għandha natura partikolari. Hija maħsuba biex tħares ir-rispett li għandu jingiebb lill-Qorti. Waħda mis-setgħat ewlenin ta' kull Qorti hija dik li tagħti ordnijiet lil xiħadd, kemm jekk biex dik il-persuna tagħmel xiħaġa, jew biex dik il-persuna ma tagħmilx xiħaġa;

Illi l-ksur ta' kull ordni jikkostitwixxi disprezz għall-awtorita' li, bis-saħħa tagħha, dik l-ordni tkun ingħatat⁹. Kif jgħalliem Denning: *"This kind of contempt has the characteristics which are common to all contempts of court. It is a criminal offence. It must be proved beyond reasonable doubt"*¹⁰;

Illi, minbarra dan, xilja ta' disprezz iġġib magħha l-ħtieġa li tiġi ippruvata, minn min qiegħed jixli, il-fehma tal-persuna mixlija li tisfida l-ordni tal-Qorti u, b'konsegwenza ta' hekk, l-awtorita' tagħha¹¹. Dan l-element intenzjonali huwa wieħed meħtieġ u kostitutiv tal-aġir tad-disprezz, b'mod li mingħajru ma jsir l-ebda disprezz¹². Għalhekk, din il-Qorti ma tistax tilqa' s-sottomissjoni magħmula waqt it-trattazzjoni tal-għeluq mill-għaref difensur tal-attur fejn jgħid li l-proċedura tad-disprezz hija waħda *sui generis* u allura m'hemmx il-ħtieġa li wieħed jipprova li l-parti mħarrka kellha l-fehma li, b'għamilha, tisfida l-ordnijiet mogħtija mill-Qorti. Lanqas ma tista' taċċetta sottomissjoni oħra tiegħu li din il-ħtieġa twassal biex l-ebda kawża bħal din ma tista' qatt tirnexxi;

⁹ Ara, per eżempju, C.J. Miller *Contempt of Court* (2nd Edit, 1990), paġġ. 25 – 9

¹⁰ *In Re Bramblevale Limited* (1970)

¹¹ P.A. RCP 12.12.2001 fil-kawża fl-ismijiet *Registratur tal-Qrati Superjuri vs Anna Mizzi*

¹² P.A. 27.1.1984 fil-kawża *Il-Qorti vs Buckingham* (Kollez. Vol: LXVII.iii.7)

Illi, madankollu, dik l-intenzjoni ma tiddependix minn jekk il-persuna mixlija tqisx l-ordni mogħti lilha bħala wieħed korrett jew le: is-siwi ta' dik l-ordni, sakemm ma jitħassarx b'ordni ieħor tal-Qorti nnifisha jew ta' Qorti oħra, huwa raġuni oġġettiva li torbot lill-mixli li joqgħod għaliha, jaqbel jew ma jaqbilx magħha. Hekk stabilew il-Qrati tagħna, ukoll fejn wara rriżulta li l-ordni tal-Qorti kien wieħed null u bla siwi¹³;

Illi, meħud f'dan id-dawl, il-proċediment tad-disprezz m'huwix rimedju għall-persuna li tkun talbet it-teħid tiegħu, imma sanzjoni kontra min ikun ġab b'idejh u b'għemilu (jew bl-omissjoni tiegħu, skond il-każ) ksur ta' ordni mogħtija lilu. L-attur f'din il-kawża (u bil-proċedura illi tfasslet għal dan il-għan fl-1995) qiegħed huwa nnifsu jesegwixxi ordni mogħtija lilu minn Qorti kompetenti biex jibda dawn il-proċeduri. L-attur m'għandu x'jirbaħ xejn b'tali proċeduri għajr li jiżgura li tiġi mħarsa l-amministrazzjoni tajba tal-ġustizzja¹⁴;

Illi fil-każ ta' allegat ksur ta' ordni mogħti fil-ħruġ ta' Mandat ta' Inibizzjoni, wieħed isib dispożizzjoni espressa tal-liġi li tgħid x'għamla ta' sanzjoni jwassal miegħu l-ksur ta' ordni bħal dik¹⁵. Iżda dik is-sanzjoni tagħti rimedju lill-parti li favur tagħha jkun inħareġ il-Mandat u m'għandhiex titqies li hija l-istess bħallikieku kienet proċedura għal disprezz¹⁶. Għalhekk kull allegat ksur ta' dik l-ordni tagħti lok ukoll għat-tmexxija 'l quddiem ta' proċeduri kif maħsuba fit-Titolu XVII tal-Kap 12. Dan jgħodd ukoll jekk il-parti li tkun ġibdet l-attenzjoni tal-Qorti dwar l-allegat disprezz tal-parti l-oħra tasal biex titlef l-interess li l-parti l-oħra tingħata l-pwieni għal għamilha;

Illi, kif ingħad aktar qabel, m'hemmx dubju li l-proċediment ta' disprezz huwa wieħed ta' natura penali¹⁷, ukoll jekk jieħdu s-sura ta' proċeduri ċivili;

¹³ Ara App. Ċiv. 7.10.1997 fil-kawża fl-ismijiet *Edward Camilleri noe vs Carmelo Vella* (mhix pubblikata) u s-sentenzi hemm imsemmija

¹⁴ P.A. 9.11.1990 fil-kawża fl-ismijiet *Il-Qorti vs Camilleri* (Kollez. Vol: LXXIV.iii.546)

¹⁵ Ara art. 873(4) tal-Kap 12

¹⁶ P.A. RCP 8.1.2002 fil-kawża fl-ismijiet *Dr. Joseph Sammut vs Tat-Taljan Co. Ltd.*

¹⁷ App. Kumm. 28.1.1991 fil-kawża fl-ismijiet *Portelli vs Cachia et* (Kollez. Vol: LXXV.ii.526)

Illi dan iġib miegħu illi kull ma tgħid il-liġi dwar dan l-istitut għandu jithares skond il-kelma tal-liġi u l-ispirtu li jħares il-jeddijiet tal-“akkużat” f’dak kollu li jista’ jitqies ta’ natura penali¹⁸. Għalhekk mhux permess li l-istitut tar-rispett li għandu jingiebb lill-Qorti jitwessa’ b’analogija, tixbieh jew teħid minn min ikun ta’ inizzjativa li ma hix mogħtija lil mil-liġi. Kien minħabba f’hekk li l-bidliet fil-liġi proċedurali fl-1995 stabilew min għandu jedd jibda tali proċeduri u f’liema ċirkostanza, wara żmien twil fejn kien dibattut f’għadd ta’ sentenzi l-problema tal-aġent legittimu ta’ proċeduri bħal dawn¹⁹;

Illi l-liġi tfisser min għandu jibda proċeduri ta’ disprezz fl-artikolu 1003A tal-Kapitolu 12. F’dak l-artikolu persuna waħda għandha din is-setgħa u dik il-persuna m’hijiex individwu privat jew persuna li tallega li nkisrulha l-jeddijiet tagħha. Dik il-persuna waħdanija mogħtija s-setgħa li tibda tali proċeduri u li titqies bħala attur fihom hija r-Registratur tal-Qrati. Hemm modi kif persuna li tħoss li sar kontra tagħha għamil li jista’ jitqies bħala wieħed li jikkwalifika bħala disprezz lejn il-Qorti tiġbed l-attenzjoni tar-Registratur biex jibda l-proċeduri meħtieġa;

Illi l-għaref difensur tal-kumpanija mħarrka ressaq l-argument li l-klijenta tiegħu ma tista’ qatt tinsab ħatja ta’ disprezz tal-Qorti għaliex korp b’personalita’ ġuridika ma jistax jifforma fehma ta’ disprezz. Dan l-argument ma jistax jintlaqa’. Bħalma diġa’ ngħad li l-element intenzjonali huwa meħtieġ biex jirriżulta d-disprezz, daqstant ieħor wieħed irid iżomm quddiem għajnejh li għamil li jsir minn direttur ta’ kumpanija u sakemm ikun fis-setgħat tagħha kostitutivi, jitqies bħala għamil veru u proprju tal-kumpanija. Dan ifisser illi kumpanija tista’ wkoll titqies li gābet ruħha b’mod li kisret u sfidat ordni mogħti lilha minn Qorti f’Mandat²⁰;

Illi applikati dawn il-prinċipji għal fattispeċi ta’ dan il-każ il-Qorti tasal biex tgħid illi l-mottivi li jwasslu persuna biex

¹⁸ App. Civ. 8.6.1998 fil-kawża fl-ismijiet *Il-Pulizija vs Calleja* (Kollez. Vol: LXXXII.ii.186)

¹⁹ Ara, per eżempju, P.A. 8.5.1991 fil-kawża fl-ismijiet *Il-Qorti vs Cutajar et* (Kollez. Vol: LXXV.iii.705)

²⁰ P.A. RCP 17.1.2001 fil-kawża fl-ismijiet *Registratur tal-Qrati Superjuri vs Silvio Camilleri pro et noe et*

iġġib ruħha b'mod li jidher li qiegħed jisfida ordni ta' Qorti jistgħu biss ikollhom effett fuq l-apprezzament tal-“*animus*” tal-persuna mixlija b'disprezz. Dan jgħodd ukoll jekk il-mottiv li jġiegħel lil xiħadd jikser ordni ta' Qorti jkun wieħed li ta' min jissimpatizza miegħu²¹. Huwa meħtieġ li jintwera li l-persuna li tkun kisret l-ordni ta' Qorti kienet taf li qegħda tagħmel hekk²²;

Illi minbarra dan ingħad ukoll li f'każijiet bħal dawk li jirrigwardaw il-ħruġ ta' Mandati ta' Inibizzjoni, l-interess soċjali u l-bwon ordni pubbliku jitolbu li ordnijiet bħal dawk tal-Qorti jiġu obduti u li kienu x'kienu r-raġunijiet li wasslu lill-imħarrekk biex aġixxa kontra dak l-ordni m'għandhomx ikunu raġuni tajba biex dak il-ksur jiġi skużat²³;

Illi mill-provi illi tressqu fl-atti ta' din il-kawża jirriżulta²⁴ li l-kumpannija mħarrka kienet ħarġet bil-ħsieb li tibda timporta f'Malta ingravajjet bis-salib ta' Malta bħala “tpattija” għall-fatt li l-kumpannija D & M Enterprises kienet bdiet iġġib f'Malta numri taċ-ċeramika għal mal-bibien tad-djar bħal dawk li kienet tagħmel il-kumpannija mħarrka. Meta l-kumpannija D & M Enterprises Limited talbet il-ħruġ tal-Mandat kontra ż-żewġ imħarrkin, l-ingravajjet li hija kienet qegħda tilmenta minnhom kienu diġa' mxerrdin ma' bosta ħwienet f'għadd ta' lokalitajiet. Jirriżulta²⁵ li dawn l-ingravajjet baqgħu jintwerew għall-bejgħ u setgħu jibqgħu jinbiegħu f'xi wħud minn dawk l-istess ħwienet ukoll wara d-data tal-ħruġ tal-Mandat. It-talba tal-Mandat kienet fis-sens illi jżommu lill-intimat *proprio et nomine* “milli jkompli jagħmel l-ħwejjeġ hawn fuq imsemmija”, jiġifieri li “jipproduċi u jispaċċa kopji identiċi tal-ingravati”;

Illi mill-istess provi, ħareġ li l-ebda wieħed mill-imħarrkin ma ipproduċa l-imsemmija ingravajjet. Dawn ingiebu f'Malta lesti minn barra. Għal dak li jirrigwarda t-tqassim tagħhom fil-ħwienet, ma jidhirx li dan kompli jsir wara li nħareġ il-Mandat, għalkemm Adrian Grima ma għarafx

²¹ Ara Kumm. 20.8.1953 fil-kawża fl-ismijiet *Il-Qorti vs Bellizzi* (Kollez. Vol: XXXVII.iii.910)

²² Ara Kumm. Sentenza 9.1.1936 fil-kawża fl-ismijiet *Mallia noe vs Dowling* (Kollez. Vol. XXIX.iii.207)

²³ P.A. 14.3.1936 fil-kawża fl-ismijiet *Galea noe vs Formosa* (Kollez. Vol. XXIX. ii.1023)

²⁴ Xhieda ta' Adrian Grima 21.4.2005, f'paġ. 187 tal-proċess

²⁵ Xhieda ta' Paul Dimech 12.10.2004, f'paġġ. 85-7 tal-proċess

jgħid jekk kienx qabba l il xi ħadd jġbor dawk li ma kinux għadhom inbiegħu sa dak inhar. Jibqa' l-fatt li r-rappreżentant tal-kumpannija D & M Enterprises Limited xehed²⁶ li minn dak inhar li nħareġ il-Mandat l-ingravajjet li kienu ħarġu l-kumpannija mħarrka fid-diversi ħwienet kienu ġew *phased out* fis-sens li kienu nbiegħu lill-parruċċani bla ma reġgħu ġew rimpjazzati. Dan kollu juri, fil-fehma tal-Qorti, li dawk l-ingravajjet li ra Paul Dimech ma setax jgħid li ma kinux diġa' jinsabu f'dawk il-ħwienet qabel ma ntab u nħareġ il-Mandat. F'kull każ, dak l-istat ta' fatt ma jipprovax fil-grad meħtieġ li l-imħarrkin, jew min minnhom, sfidaw l-ordni tal-Qorti bl-imsemmi Mandat. Wara kolloxx, l-ordni tal-Mandat ta' Inibizzjoni hija waħda *di non fare* u għalhekk ma jidhix li kien hemm obbligu fuq l-imħarrkin li, wara l-ħruġ tal-Mandat, imorru jdur u l-ħwienet u jġbru dawk l-ingravajjet li kienu għadhom ma nbiegħux. Dak seta' kien rimedju ieħor li D & M Enterprises Limited setgħet titlob fi proċeduri oħrajn, imma mhux bħala azzjoni għal disprezz;

Illi minn dawn iċ-ċirkostanzi u bit-tħaddim tal-prinċipji hawn fuq imfissrin, l-Qorti tasal għall-fehma li ma ntweriex li xi wieħed mill-imħarrkin wettaq xi għamil li juri sfida lill-awtorita' tal-Qorti jew li jrid iwaqqa' l-ġieħ tagħha b'disprezz;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qegħda tiddeċiedi billi:

Tiċħad it-talbiet attriċi billi ma jirriżultawx l-elementi kollha mitluba mil-liġi biex din il-Qorti tista' tilqagħhom.

Moqrija

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----

²⁶ *Ibid.* fol. 85 tal-proċess